

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

Кафедра адміністративного права та процесу факультету №1

**МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ
ДО СЕМІНАРСЬКИХ (ПРАКТИЧНИХ) ЗАНЯТЬ**

навчальної дисципліни «Протидія (поліції) нелегальній міграції» вибіркових
компонент освітньої програми
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

262 Правоохоронна діяльність (Law Enforcement)

Харків 2023

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою
Харківського національного
університету внутрішніх справ
Протокол від 30.08.2023 № 7

СХВАЛЕНО

Вченою радою факультету № 1
Протокол від 16.08.2023 № 8

ПОГОДЖЕНО

Секцією Науково-методичної ради
ХНУВС (юридичних дисциплін)

Протокол від 29.08.2023 № 7

Розглянуто на засіданні кафедри *адміністративного права та процесу*
(протокол від 09.08.2023 № 17)

Розробники:

1. Доцент кафедри адміністративного права та процесу факультету №1,
д.ю.н., професор Джафарова М.В.

Рецензенти:

1. Учений секретар секретаріату Вченої ради Харківського національного
університету внутрішніх справ, д.ю.н., доцент Невядовський Владислав
Олегович

2. Суддя Держинського районного суду м. Харкова, к.ю.н. Цвіра Д.М.

1. Розподіл часу навчальної дисципліни за темами

Номер та назва навчальної теми	Кількість годин, відведених на вивчення навчальної дисципліни						Вид контролю
	Всього	з них:					
		лекції	Семінарські заняття	Практичні заняття	Лабораторні заняття	Самостійна робота	
Семестр № 5							
Тема № 1 Теоретичні засади міграції та реєстрації фізичних осіб	14	2		2		10	залік
Тема № 2 Нелегальна міграція в контексті загальної міграційної ситуації в Україні	12		2			10	
Тема № 3 Механізм протидії нелегальній міграції	16	2	2	2		10	
Тема № 4 Органи поліції як суб'єкт протидії нелегальній міграції	16	2	2	2		10	
Тема № 5 В'їзд в Україну і виїзд з України. Видворення нелегальних мігрантів	14	2		2		10	
Тема № 6 Адміністративна відповідальність в механізмі протидії нелегальній міграції	18	2	2	2		12	
Всього за семестр № 1	90	10	8	10		62	

3. Методичні вказівки до семінарських і практичних занять

Практичне заняття № 1: Теоретичні засади міграції та реєстрації фізичних осіб.

Навчальна мета заняття: поглибити і розширити знання щодо поняття, класифікації міграції фізичних осіб та мігрантів, а також особливостей реєстрації фізичних осіб.

Кількість годин - 2 години. Місце проведення: навчальна аудиторія.

Навчальні питання:

1. Поняття та значення міграції.
2. Класифікація міграції.
3. Поняття та види мігрантів.

4. Міграційні процеси. Нормативно-правові основи регулювання міграційних процесів.

Література: [1, С. 10-34; 3, С. 11-50; 4, С. 5-15; 5, С. 7-21; 12; 18, С. 13-29; 20; 22-54].

План проведення заняття:

I. Проведення практичного заняття за темою «Теоретичні засади міграції та реєстрації фізичних осіб» розраховано на поглиблення теоретичних та практичних знань про зміст поняття «міграція», виходячи з етимології терміну; визначення місця міграції у міграційних процесах; класифікації та характеристики імміграційних регіонів в Україні; співвідношення понять «міграція», «імміграція» та «еміграція».

На початку практичного заняття курсанти отримають завдання щодо правильного застосування норм чинного законодавства стосовно конкретної ситуації.

II. Порядок проведення основної частини заняття.

Практичне заняття передбачає проведення квізів та вирішення кейсів, під час їх проведення можуть використовуватися ділові ігри, моделювання практичних ситуацій, бінарні заняття за участю практичних працівників Національної поліції України тощо.

На цьому етапі проводиться закріплення матеріалу за такими питаннями:

1. Поняття еміграції.
2. Причини та види еміграції.
3. Порядок виїзду з України громадян України, іноземців та осіб без громадянства.
4. Правові обмеження виїзду з території України.
5. Свобода пересування територією України. Законодавчі обмеження пересування територією України

Відпрацювання даного навчального питання передбачає практичне вирішення завдань, запис мотивованого рішення у зошит (із посиланнями на конкретні пункти, частини, статті нормативних актів щодо запропонованої фабули).

Задача 1:

Гр. Петренко на протязі року кожного дня їздив з Харкова до м. Чугуєва Харківської області, де влаштувався працювати на підприємство. Кожного дня він повертався додому.

До якого виду міграції можна віднести «подорожі» Петренка?

Задача 2:

Сидоренко вирушив до Німеччини, де на протязі 2 місяців збирав урожай. Після закінчення цього терміну він повернувся до України.

Який правовий статус має Сидоренко та до якого виду міграції можна віднести його подорож?

Задача 3:

Громадянин Канади Лапко – українець за походженням – приїхав до України за туристичною путівкою і звернувся до Голови села Хворостяни Іванченка з проханням надати йому громадянство України.

Іванченко відмовився прийняти від Лапка заяву, мотивуючи тим, що останній погано володіє українською мовою.

Дайте правову оцінку наведеній ситуації.

III. Порядок проведення заключної частини заняття.

На практичному занятті було визначено відповідне нормативно-правове регулювання міграційних процесів, закріплено теоретичні навички за даною тематикою, змодульовано та вирішено практичні ситуації.

Тема № 2 «Нелегальна міграція в контексті загальної міграційної ситуації в Україні».

Семінарське заняття: Нелегальна міграція в контексті загальної характеристики міграційних процесів в Україні.

Навчальна мета заняття: отримання теоретичних знань щодо визначення та розуміння змісту терміну «нелегальна міграція», з'ясування видів, форм, засобів нелегальної міграції, причин та умов її виникнення.

Кількість годин - 2 години

Навчальні питання:

1. Поняття нелегальної міграції.
2. Види нелегальної міграції.
3. Ознаки нелегальної міграції: стан, структура, динаміка та географія нелегальної міграції.
4. Причини та умови виникнення нелегальної міграції.
5. Поняття та ознаки нелегальних мігрантів.
6. Форми та засоби нелегальної міграції.

Методичні вказівки:

1. Визначте поняття «нелегальна міграція», з'ясуйте ознаки та види нелегальної міграції.
2. Визначте сучасний стан нелегальної міграції, її динаміку та географію.
3. Охарактеризуйте причини та умови виникнення нелегальної міграції.
4. Назвіть форми та засоби нелегальної міграції.
5. З'ясуйте правовий статус нелегальних мігрантів.
6. Підготуйте реферати за темами: «Особливості міграційних процесів в Україні: сучасний стан»; «Поняття, ознаки та види нелегальної міграції»; «Причини та умови виникнення нелегальної міграції»; «Загальна характеристика нелегальної міграції в контексті загальної міграційної ситуації в Україні».

Література: [1, С. 10-34; 3, С. 11-50; 4, С. 5-15; 5, С. 7-21; 12; 18, С. 13-29; 20; 22-24].

Тема № 3 «Механізм протидії нелегальній міграції».

Семінарське заняття: Механізм протидії нелегальній міграції.

Навчальна мета заняття: закріпити знання щодо механізму протидії

нелегальній міграції та його ключових елементів.

Кількість годин - 2 години

Навчальні питання:

1. Мета та завдання протидії нелегальній міграції.
2. Механізм протидії нелегальній міграції.
3. Загальна характеристика нормативно-правових актів, які регламентують основу протидії нелегальній міграції.
4. Суб'єкти протидії нелегальній міграції.

Методичні вказівки:

1. Визначте мету та завдання протидії нелегальній міграції.
2. Сформулюйте форми та засоби протидії з нелегальною міграцією, коло суб'єктів, які задіяні в цей процес.
3. Охарактеризуйте правовий статус суб'єктів загальної та спеціальної компетенції щодо протидії нелегальній міграції.
4. Назвіть основні нормативно-правові та законодавчі акти, які регламентують основу протидії нелегальній міграції.
5. Визначте та охарактеризуйте елементи механізму протидії нелегальній міграції
6. Підготуйте реферати за темами: «Напрямки протидії нелегальній міграції»; «Механізм протидії нелегальній міграції»; «Нормативно-правові засади протидії нелегальній міграції»; «Організація діяльності суб'єктів протидії нелегальній міграції»; «Державні органи як суб'єкти протидії нелегальній міграції»; «Роль органів місцевого самоврядування у протидії нелегальній міграції»; «Повноваження громадських організацій щодо протидії нелегальній міграції»; «Міжнародні представництва як суб'єкти протидії нелегальній міграції».

Література: [1, С. 10-34; 3, С. 11-50; 4, С. 5-15; 5, С. 7-21; 12; 18, С. 13-29; 20; 22-24].

Практичне заняття: Механізм протидії нелегальній міграції в Україні.

Навчальна мета заняття: поглибити і розширити знання курсантів щодо способів та шляхів протидії нелегальній міграції у контексті повноважень окремих органів державної влади.

Кількість годин - 2 години. Місце проведення: навчальна аудиторія.

Навчальні питання:

1. Повноваження суб'єктів здійснення діяльності у сфері протидії нелегальній міграції.
2. Роль органів місцевого самоврядування у механізмі протидії нелегальній міграції.
3. Органи Національної поліції як суб'єкти протидії нелегальній міграції.

Література: [1, С. 10-34; 3, С. 11-50; 4, С. 5-15; 5, С. 7-21; 12; 18, С. 13-29; 20; 22-54].

План проведення заняття:

I. Проведення практичного заняття за темою «Механізм протидії нелегальній міграції» розраховано на поглиблення теоретичних та практичних знань про повноваження суб'єктів здійснення діяльності у сфері протидії нелегальній міграції.

На початку практичного заняття курсанти отримають завдання щодо правильного застосування норм чинного законодавства стосовно конкретної ситуації.

II. Порядок проведення основної частини заняття.

Практичне заняття передбачає проведення квізів та вирішення кейсів, під час їх проведення можуть використовуватися ділові ігри, моделювання практичних ситуацій, бінарні заняття за участю практичних працівників Національної поліції України тощо.

На цьому етапі проводиться закріплення матеріалу за такими питаннями:

1. Правовий статус суб'єктів протидії нелегальній міграції.
2. Напрямки діяльності окремих органів, підрозділів та установ щодо протидії нелегальній міграції.
3. Правовий статус органів Національної поліції щодо протидії нелегальній міграції.

Відпрацювання даного навчального питання передбачає практичне вирішення завдань, запис мотивованого рішення у зошит (із посиланнями на конкретні пункти, частини, статті нормативних актів щодо запропонованої фабули).

Задача:

Під час працевлаштування до торговельного підприємства громадянин Китаю надав роботодавцю завідома підроблену посвідку на тимчасове проживання в Україні. Власник закладу, після 3-х місяців з моменту влаштування на роботу вказаного громадянина, з метою перевірки достовірності інформації відносно останнього, вирішив звернутися до відповідного органу влади з метою здійснення такої перевірки. При цьому на момент влаштування на роботу роботодавець не підозрював, що документи підроблені.

Дайте кваліфікацію даному діянню. Визначте, до яких органів має звертатися особа, якщо є підозри щодо незаконності перебування особи на території України. Посилаючись на норми чинного законодавства, роз'ясніть правильний порядок дій працівника перед влаштуванням, а також послідовність дій роботодавця.

III. Порядок проведення заключної частини заняття.

На практичному занятті було визначено відповідне нормативно-правове регулювання діяльності суб'єктів протидії нелегальній міграції, закріплено теоретичні навички за даною тематикою, змодульовано та вирішено практичну ситуацію.

Тема № 4 «Органи поліції як суб'єкт протидії нелегальній міграції».

Семінарське заняття: Органи поліції як суб'єкт протидії нелегальній міграції.

Навчальна мета заняття: закріпити ґрунтовні знання щодо сфери діяльності

Національної поліції в контексті протидії нелегальній міграції.

Кількість годин - 2 години

Навчальні питання:

1. Поняття та особливості адміністративної діяльності органів поліції, її форми та види у сфері протидії нелегальній міграції.
2. Спеціальні цільові операції, спрямовані на виявлення нелегальних мігрантів.
3. Загальна характеристика законодавчих та нормативно-правових актів, які регламентують діяльність підрозділів поліції у сфері протидії нелегальній міграції.
4. Нормативно-правові засади взаємодії поліції з державними, правоохоронними органами та органами місцевого самоврядування щодо протидії нелегальній міграції.

Методичні вказівки:

1. Визначте особливості адміністративної діяльності поліції щодо протидії нелегальній міграції.
2. Визначте правовий статус Державної міграційної служби України. Яким органом координується діяльність ДМС України? Чи можна визначити ДМС України однією із складових поліції України?
3. Визначте повноваження ДМС України щодо протидії нелегальній міграції, спираючись на Положення про Державну міграційну службу.
4. Назвіть конкретні положення Законів України «Про Національну поліцію», що надають поліції повноваження щодо протидії нелегальній міграції.
5. Визначте та охарактеризуйте специфічні напрямки адміністративної діяльності поліції щодо протидії нелегальній міграції.
6. Назвіть правоохоронні органи, з якими взаємодіють органи поліції щодо протидії нелегальній міграції.
7. Визначте правові засади взаємодії поліції з державними, правоохоронними органами та органами місцевого самоврядування щодо протидії нелегальній міграції.
8. *Підготуйте реферат за темами: «Адміністративна діяльність органів поліції щодо протидії нелегальній міграції: зміст та напрямки»; «Поліція як суб'єкт протидії нелегальній міграції: система підрозділів та їх повноваження»; «ДМС України як центральний орган виконавчої влади щодо протидії нелегальній міграції»; «Профілактична діяльність органів поліції щодо протидії нелегальній міграції»; «Організаційно-правові аспекти взаємодії поліції з іншими правоохоронними органами щодо протидії нелегальній міграції».*

Література: [1, С. 10-34; 3, С. 11-50; 4, С. 5-15; 5, С. 7-21; 12; 18, С. 13-29; 20; 22-24].

Практичне заняття: Органи поліції як суб'єкт протидії нелегальній міграції.

Навчальна мета заняття: поглибити і розширити знання щодо

адміністративної діяльності органів Національної поліції у сфері протидії нелегальній міграції в контексті повноважень окремих складових і підрозділів поліції.

Кількість годин - 2 години. Місце проведення: навчальна аудиторія.

Навчальні питання:

1. Поняття адміністративної діяльності органів поліції щодо протидії нелегальній міграції.
2. Компетенція окремих складових підрозділів поліції щодо протидії нелегальній міграції.
3. Напрямки діяльності поліції щодо протидії нелегальній міграції.

Література: [1, С. 10-34; 3, С. 11-50; 4, С. 5-15; 5, С. 7-21; 12; 18, С. 13-29; 20; 22-24].

План проведення заняття:

I. Проведення практичного заняття за темою «Органи поліції як суб'єкт протидії нелегальній міграції» розраховано на поглиблення теоретичних та практичних знань про правовий статус органів поліції у сфері протидії нелегальній міграції.

На початку практичного заняття курсанти отримають завдання щодо правильного застосування норм чинного законодавства стосовно конкретної ситуації.

II. Порядок проведення основної частини заняття.

Практичне заняття передбачає проведення квізів та вирішення кейсів, під час їх проведення можуть використовуватися ділові ігри, моделювання практичних ситуацій, бінарні заняття за участю практичних працівників Національної поліції України тощо.

На цьому етапі проводиться закріплення матеріалу за такими питаннями:

1. Правовий статус поліції як суб'єкта протидії міграції.
2. Напрямки адміністративної діяльності поліції щодо протидії нелегальній міграції.
3. Взаємодія органів Національної поліції з іншими правоохоронними органами у сфері протидії нелегальній міграції.

Відпрацювання даного навчального питання передбачає практичне вирішення завдань, запис мотивованого рішення у зошит (із посиланнями на конкретні пункти, частини, статті нормативних актів щодо запропонованої фабули:

Задача:

Студент – громадянин Сирії, який навчається в Харківському економічному університеті і проживає у гуртожитку систематично порушував правила внутрішнього розпорядку: вживав спиртні напої у гуртожитку, а після 23.00 години включав на повне звучання радіоапаратуру. Комендант гуртожитку звернувся до районного відділу поліції м. Харкова із заявою про притягнення студента до відповідальності за порушення правил проживання у гуртожитку на Україні.

Проаналізуйте викладену ситуацію.

З'ясуйте, чи є підстави для притягнення до адміністративної відповідальності?

По-друге, визначте, чи є у діях студента склад правопорушення. Якщо так, то кваліфікуйте їх.

Складіть відповідні процесуальні документи за фабулою задачі.

III. Порядок проведення заключної частини заняття.

На практичному занятті було визначено відповідне нормативно-правове регулювання діяльності суб'єктів протидії нелегальній міграції, закріплено теоретичні навички за даною тематикою, змодульовано та вирішено практичну ситуацію.

Тема № 5. «В'їзд в Україну і виїзд з України. Видворення нелегальних мігрантів».

Семінарське заняття: В'їзд в Україну і виїзд з України. Видворення нелегальних мігрантів.

Навчальна мета заняття: закріпити ґрунтовні знання щодо порядку в'їзду іноземців та осіб без громадянства на територію України та виїзду з неї; особливостей видворення за межі України нелегальних мігрантів.

Кількість годин - 2 години

Навчальні питання:

1. Порядок в'їзду іноземців та осіб без громадянства на територію України.
2. Віза. Органи, що здійснюють оформлення візових документів.
3. Підстави заборони в'їзду на територію України.

Методичні вказівки:

1. Охарактеризуйте нормативно-правові засади в'їзду іноземців в Україну, їх виїзду з України і транзитного проїзду через її територію.
2. Визначте поняття, підстави видачі посвідки на постійне місце проживання та посвідки на тимчасове проживання.
3. Опишіть правила в'їзду іноземців в Україну, їх виїзду з України і транзитного проїзду через її територію, посилаючись на Закон України «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства».
4. Назвіть підстави для заборони в'їзду іноземців та осіб без громадянства в Україну.
5. Визначте порядок реєстрації іноземців та осіб без громадянства, які в'їжджають в Україну або перебувають на території України.
6. Назвіть строки перебування іноземців в Україні.
7. Назвіть підстави і порядок продовження строку перебування в Україні іноземців та осіб без громадянства.
8. Визначте зміст та умови добровільного повернення іноземців та осіб без громадянства.
9. Вкажіть конкретні підстави примусового повернення іноземців та осіб без громадянства.
10. Особливості діяльності поліції щодо утримання та видворення іноземців за межі України.

11. Підготуйте реферат за темами: «Видворення іноземців та осіб без громадянства за законодавством України»; «Відповідальність іноземців та осіб без громадянства згідно Закону України «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства»; «Строки перебування іноземців в Україні»; «Правові засади в'їзду іноземців в Україну, їх виїзду з України і транзитного проїзду через її територію».

Література: [1, С. 10-34; 3, С. 11-50; 4, С. 5-15; 5, С. 7-21; 12; 18, С. 13-29; 20; 22-24].

Практичне заняття: «В'їзд в Україну і виїзд з України. Видворення нелегальних мігрантів».

Навчальна мета заняття: поглибити і розширити знання щодо діяльності органів державної влади з питань організації пересування осіб через державний кордон, а також процесу їх екстрадиції.

Кількість годин -2 години. Місце проведення навчальна аудиторія.

Навчальні питання:

1. Нормативно-правові засади в'їзду іноземців в Україну, їх виїзду з України і транзитного проїзду через її територію.
2. Поняття та підстави видачі посвідки на постійне місце проживання та посвідки на тимчасове проживання.
3. Підстави для скасування візи, заборони в'їзду іноземців та осіб без громадянства в Україні.

Література: [1, С. 10-34; 3, С. 11-50; 4, С. 5-15; 5, С. 7-21; 12; 18, С. 13-29; 20; 22-57].

План проведення заняття:

I. Проведення практичного заняття за темою «В'їзд в Україну і виїзд з України. Видворення нелегальних мігрантів» розраховано на поглиблення теоретичних та практичних знань про особливості перебування на законних підставах в Україні іноземців та осіб без громадянства; визначення правил виїзду, в'їзду та транзитного проїзду іноземцями та особами без громадянства; окреслення нормативно-правових підстав видачі посвідки на постійне місце проживання та посвідки на тимчасове проживання, а також з'ясування нормативного підґрунтя для скасування візи, заборони в'їзду іноземців та осіб без громадянства в Україні.

На початку практичного заняття курсанти отримають завдання щодо правильного застосування норм чинного законодавства стосовно конкретної ситуації.

II. Порядок проведення основної частини заняття.

Практичне заняття передбачає проведення квізів та вирішення кейсів, під час їх проведення можуть використовуватися ділові ігри, моделювання практичних ситуацій, бінарні заняття за участю практичних працівників Національної поліції України тощо.

На цьому етапі проводиться закріплення матеріалу за такими питаннями:

1. Характеристика нормативно-правових засад в'їзду іноземців в Україну, їх виїзду з України і транзитного проїзду через її територію.
2. Поняття, підстави видачі посвідки на постійне місце проживання та посвідки на тимчасове проживання.
3. Правила в'їзду іноземців в Україну, їх виїзду з України і транзитного проїзду через її територію.
4. Перелік підстав для заборони в'їзду іноземців та осіб без громадянства в Україну.
5. Порядок реєстрації іноземців та осіб без громадянства, які в'їжджають в Україну або перебувають на території України.
6. Строки перебування іноземців в Україні.
7. Підстави і порядок продовження строку перебування в Україні іноземців та осіб без громадянства.
8. Зміст та умови добровільного повернення іноземців та осіб без громадянства.
9. Підстави примусового повернення іноземців та осіб без громадянства.
10. Особливості діяльності поліції щодо утримання та видворення іноземців за межі України.

Задача 1:

Іноземний громадянин пересік кордон України, і йому було поставлено штамп у паспорті, що символізує про те, що він має право пробувати на території України 90 днів. 09.02.2023 р. цей термін завершився.

Чи може він продовжити термін знаходження в Україні?

Який нормативно-правовий акт регулює отримання дозволу на перебування в Україні?

Задача 2:

Інспектор податкової інспекції м. Харкова склав акт стосовно громадянина Тайваню про несплату останнім податків. Громадянин Тайваню вирішив оскаржити до суду прийняте стосовно нього рішення, але через те, що він не є громадянином України, скарга залишилась без задоволення.

Здійсніть правовий аналіз ситуації та оцініть законність прийнятого рішення.

Задача 3:

Подружжя Петренко – громадяни України, усиновили громадянина Вірменії А., віком 12 років, і звернулися до районного відділу поліції з проханням оформити на гр. А. громадянство України. У районному відділі поліції в проханні було відмовлено в зв'язку з відсутністю письмової згоди брата громадянина Вірменії А.

Дайте правову оцінку наведеній ситуації.

III. Порядок проведення заключної частини заняття. На практичному занятті було закріплено теоретичні навички за даною тематикою, змодульовано практичні ситуації за запропонованими кейсами.

Тема № 6. «Адміністративна відповідальність в механізмі протидії нелегальній міграції».

Семінарське заняття: «Адміністративна відповідальність в механізмі протидії нелегальній міграції».

Навчальна мета заняття: закріпити ґрунтовні знання щодо порядку накладення адміністративних стягнень за порушення міграційних правил.

Кількість годин - 2 години

Навчальні питання:

1. Підстави притягнення до адміністративної відповідальності за порушення міграційних правил.
2. Склад адміністративних правопорушень у сфері міграції.
3. Види адміністративних правопорушень у сфері міграційних правил.
4. Особливості складання протоколу про адміністративне правопорушення у сфері міграційних правил.

Методичні вказівки:

1. Проаналізувавши положення статей КУпАП, визначте підстави притягнення до адміністративної відповідальності за порушення міграційних правил.
2. Охарактеризуйте склад адміністративних правопорушень у сфері міграційних правил. Поділіть адміністративні правопорушення у сфері міграційних правил на види.
3. Визначте органи, що уповноважені складати протоколи про адміністративні правопорушення у сфері міграційних правил.
4. *Підготуйте реферат за темами:* «Адміністративна відповідальність як захід протидії нелегальній міграції»; «Особливості провадження у справах про адміністративні правопорушення в сфері міграційних правил»; «Порушення прикордонного режиму, режиму в пунктах пропуску через державний кордон України або режимних правил у контрольних пунктах в'їзду – виїзду»; «Порушення іноземцями та особами без громадянства правил перебування в Україні і транзитного проїзду через територію України»; «Порушення порядку працевлаштування, прийняття та навчання, надання житла, реєстрації іноземців та осіб без громадянства та оформлення для них документів»; «Незаконне перетинання або спроба перетинання державного кордону України»; «Порушення порядку в'їзду та тимчасово окуповану територію України та виїзду з неї»; «Невжиття заходів щодо забезпечення своєчасної реєстрації іноземців і осіб без громадянства»; «Порушення порядку надання іноземцям та особам без громадянства житла, транспортних засобів та сприяння в наданні інших послуг».

Література: [1, С. 10-34; 3, С. 11-50; 4, С. 5-15; 5, С. 7-21; 12; 18, С. 13-29; 20; 25-54].

Практичне заняття: «Адміністративна відповідальність в механізмі протидії нелегальній міграції».

Навчальна мета заняття: поглибити і розширити знання щодо адміністративної відповідальності за порушення міграційних правил, переліку адміністративних правопорушень у сфері міграційних правил та їх складу. Кількість годин – 2 години. Місце проведення – навчальна аудиторія.

Навчальні питання:

1. Підстави притягнення до адміністративної відповідальності за порушення міграційних правил.
2. Характеристика адміністративних правопорушень за порушення міграційних правил.
3. Особливості провадження у справах про адміністративні правопорушення за порушення міграційних правил.

Література: [1, С. 10-34; 3, С. 11-50; 4, С. 5-15; 5, С. 7-21; 12; 18, С. 13-29; 20; 25-54].

План проведення заняття:

I. Проведення практичного заняття розраховано на поглиблення теоретичних та практичних знань про особливості адміністративної відповідальності за порушення міграційних правил, переліку адміністративних правопорушень у сфері міграційних правил та їх складу, їх видів та складу; особливостей провадження у справах про адміністративні правопорушення за порушення міграційних правил.

На початку практичного заняття курсанти отримують завдання щодо правильного застосування норм чинного законодавства стосовно конкретної ситуації.

II. Порядок проведення основної частини заняття.

Практичне заняття передбачає проведення квізів та вирішення кейсів, під час їх проведення можуть використовуватися ділові ігри, моделювання практичних ситуацій, бінарні заняття за участю практичних працівників Національної поліції України тощо.

На цьому етапі проводиться закріплення матеріалу за такими питаннями:

1. Адміністративні правопорушення у сфері міграції.
2. Склад адміністративних правопорушень у сфері міграції.
3. Коло органів та осіб, уповноважених складати протоколи про адміністративне правопорушення у сфері міграції.

Задача 1:

Громадянина Німеччини за фактом незаконного зберігання наркотичних засобів у невеликому розмірі 01.03.23 р. було притягнуто до адміністративної відповідальності та накладено адміністративне стягнення у виді адміністративного арешту, внаслідок чого громадянин Німеччини вимушений був перебувати на території України понад строк дозволений візою (3 березня 2023).

Після виконання постанови про застосування адміністративного арешту 15 березня 2023 року при перевірці документів працівниками патрульної поліції

останніми був встановлений факт проживання даного громадянина в Україні за документами, термін дії яких закінчився. Відповідно патрульні його затримали та передали до чергової частини. Уповноваженими особами ДМС України було складено протокол про адміністративне правопорушення за ст. 203 КУпАП.

Проаналізуйте описану ситуацію. Чи підлягає громадянин відповідальності за ст. 203 КУпАП? Чи правомірно до нього було застосовано адміністративне стягнення у вигляді адміністративного арешту, враховуючи, що у нього закінчувався строк перебування в Україні? Обґрунтуйте свою відповідь.

Задача 2:

Двоє чоловіків і жінка, що приїхали до України з Вірменії, через декілька днів були затримані працівниками поліції на залізничному вокзалі м. Харкова.

Посадовим особам вони пояснили, що хочуть отримати в Україні статус біженця, але не знають, як це можна зробити. Співробітники національної поліції їм пояснили, що зробити це ніяк не можна.

Чи вірно відповіли співробітники національної поліції?

У чому полягає помилка громадян, що побажали отримати статус біженця?

III. Порядок проведення заключної частини заняття. На практичному занятті було закріплено теоретичні навички за даною тематикою, змодельовано практичні ситуації за запропонованими кейсами.

4. Рекомендована література (основна, додаткова), інформаційні та навчальні ресурси в Інтернеті

Основна

1. Міграційне право України: підручник / С.М. Гусаров, А.Т. Комзюк, О.Ю. Салманова та ін.; За заг. ред. д-ра юрид. наук, чл.-кор. НАПрН України С.М. Гусарова; МВС України, Харків. Нац. ун-т внутр. справ. Харків: ХНУВС, 2016. 296 с.

2. Адміністративна діяльність органів поліції України: підручник / за заг. ред. д-ра юрид. наук, доц. В.В. Сокурєнко; [О.І. Безпалова, О.В. Джафарова, В.А. Троян та ін.; передм. В.В. Сокурєнко]; МВС України, Харків: нац. ун-т внутр. справ. Харків: ХНУВС, 2017. 432 с.

3. Міграційне право: Методичні рекомендації для самостійної та індивідуальної роботи / І.О. Грицай, Ю.М. Тарасенко. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2018. 104 с.

4. Міграційне право України: навчальний посібник / Сопільник Р. Л., Ковалів М. В., Єсімов С. С., Грищук А.Б., Ілюшик О. М., Скриньковський Р. М. Львів: СПОЛОМ, 2023. 260 с.

5. Міграційне право України: підручник. Братель С. Г., Луговий І. О., Варивода В.І. та ін. За заг. ред. В. В. Ковальської. Херсон: ФОП Грінь Д.С., 2016. 476 с.

6. Організація роботи підрозділів превентивної діяльності Національної поліції: навч. посібник / Братель С. Г., Константінов С. Ф., Кудря В. О. та ін. За ред. В. А. Кулікова. К.: «Освіта України», 2017. 246 с.

7. Організація охорони публічного порядку: навчальний посібник / Андреев Д.В., Братель С.Г., Ваньчик Ю.А., Золотарьова Н.І., Кобзар К.П., Корж Є.М., Костюк В.Л., Кудря В.О., Куліков В.А., Мотиль В.І., Радзівон С.М., Саковський А.А., Федоровська Н.В. / за ред. Кулікова В.А. К.: ФОП Маслаков, 2019. 164 с.

Додаткова

8. Луценко Ю. В., Тарасюк А. В. Запобігання нелегальній міграції: у пошуках оптимальної моделі. *Часопис Національного університету «Острозька академія»*. Серія «Право». 2022. № 1(24). URL: <http://lj.oa.edu.ua/articles/2022/n1/22lyvpom.pdf>

9. Громадськість у запобіганні і протидії злочинності: вітчизняний та міжнародний досвід: монографія / В. В. Голіна, М. Г. Колодяжний, С. С. Шрамко та ін.; за заг. ред. В. В. Голіни, М. Г. Колодяжного. Харків: Право, 2017. 284 с.

10. Кузнецов С. О. Організаційно-правові механізми протидії нелегальній міграції морем. *Правова держава*. 2021.. № 42. С. 100-107.

11. Луценко Ю. В., Тарасюк А. В. Протидія організованих злочинності у міграційній сфері: актуальні проблеми теорії та практики. Актуальні проблеми кримінального права: матеріали XII Всеукр. наук.-теорет. конф., присвяч. пам'яті проф. П. П. Михайленка (Київ, 18 лист. 2021 р.). Київ: Нац. акад. внутр. справ, 2021. С. 103-106.

12. Малиновська О. Міграція та безпека: до питання взаємозв'язку та взаємовпливу. *Міжнародний науковий вісник*. 2021. № 1-2 (23-24). С. 42-52.

13. Українське суспільство: міграційний вимір: національна доповідь / Інститут демографії та соціальних досліджень ім. М. В. Птухи НАН України. Київ, 2018. 396 с.

14. Луценко Ю. В. Протидія нелегальній міграції на шляхах морського сполучення: окремі проблеми та напрями удосконалення. Морська безпека Балто-Чорноморського регіону: виклики та загрози: матеріали між народ. наук. конф. (Одеса, 23 груд. 2021 р.). Одеса: Одес. держ. ун-т внутр. справ, 2021. С. 111-115.

15. Луценко Ю. В., Тарасюк А. В. Протидія незаконній міграції в Україні: окремі проблеми теорії та практики. Теорія та практика протидії злочинності у сучасних умовах: зб. тез Міжнарод. наук.- практ. конф. (Львів, 5 лист. 2021 р.). Львів: ЛьвДУВС, 2021. С. 101-105.

16. Батиргарєєва В. С., Бабенко А. М. Аналіз сучасної криміногенної ситуації в Україні як інформаційна модель для розробки стратегії зменшення можливостей вчинення злочинів. *Архів кримінології та судових наук*. 2020. № 1. С. 39-54.

17. Кваша О. О. Вдосконалення законодавства у сфері протидії організованим формам злочинності: ілюзії та реальність. *Правова держава*. Вип. 32. 2021. С. 394-403.

18. Малиновська О. А. Міграційна політика: глобальний контекст та українські реалії: монографія. Київ: НІСД, 2018. 472 с.

19. Калініна А. В. Злочинність іноземців та осіб без громадянства в Україні: кримінологічна характеристика і стратегія запобігання: монографія. Харків: Право, 2019. 304 с.

20. Ровенчак О. Соціологія міграції: міжнародні аспекти: навч. посіб. Львів: ЛНУ ім. Івана Франка, 2017. 208 с.

21. Пак А. К. Проблеми міграційної політики європейських країн і шляхи їх вирішення. *Вісник Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна*. 2017. № 6. С. 54-57.

22. Юськів Б. Н. Криза міграційної системи ЄС як виклик безпеки європейської регіональної системи міжнародних відносин. *Міжнародні відносини. Серія «Політичні науки»*. 2017. № 15.

23. Андрейко В. Розвиток міграційних процесів в Європі та Україна. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія «Історія»*. 2019. Вип. 2 (41). С. 134-142.

24. Вплив міграції на соціально-економічну ситуацію в Україні: аналіт. доп. / В. Потапенко, А. Головка, О. Валуєвський та ін. За ред. В. Потапенка. Київ: НІСД, 2023. URL: https://niss.gov.ua/sites/default/files/2023-01/ad_mihratsia_gotove_03_01_2023.pdf

25. Рижкова С. А., Рижков Е. В. Нелегальна міграція як чинник загрози національній безпеці України. Міжнародна та національна безпека: теоретичні і прикладні аспекти: матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції (Дніпро, 15 бер. 2019 р.). Дніпро, 2019. С. 226-228.

26. Дракохруст Т.В. Про державну міграційну політику: сучасне розуміння. *Право і суспільство*. 2019. № 2. С. 126-130.

27. Супруновський А.І. Джерела міграційного права України. *Підприємництво, господарство і право*. 2017. № 12. С. 201-206.

Нормативно-правові акти:

28. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. (в ред. від 11.07.2023). *Офіційний веб-сайт Верховної Ради України «Законодавство України»*. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>

29. Конвенція про правовий статус біженців: міжнародний документ від 28.07.1951 URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_011#Text

30. Конвенція про скорочення безгромадянства: міжнародний документ від 30.08.1961. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_240#Text

31. Статут Міжнародної організації Міграції: міжнародний документ від 19.10.1953 URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/989_001#Text.

32. Кодекс України про адміністративні правопорушення: закон України від 07.12.1984 № 8073-X. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text>

33. Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту: закон України від 08.07.2011 № 3671-VI. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3671_-17#Text

34. Про громадянство України: закон України від 18.01.2001 № 2235-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2235-14#Text>

35. Про державний кордон України: закон України від 04.11.1991 № 1777XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1777-12#Text>
36. Про Державну прикордонну службу: закон України від 03.04.2003 № 661-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/661-15#Text>
37. Про державну таємницю: закон України від 21.01.1994 № 3855-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3855-12#Text>
38. Про звернення громадян: закон України від 02.10.1996 № 393/96. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/393/96-%D0%B2%D1%80#Text>
39. Про імміграцію: закон України від 07.06.2001 № 2491-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2491-14#Text>
40. Про Національну поліцію: закон України від 02.07.2015 № 580-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>
41. Про порядок виїзду з України і в'їзду в Україну громадян України: закон України від 21.01.1994 № 3857-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3857-12#Text>
42. Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства: закон України від 22.09.2011 № 3773-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3773-17#Text>
43. Про свободу пересування та вільний вибір місця проживання в Україні: закон України від 11.12.2003 № 1382-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1382-15#Text>
44. Про затвердження Положення про Державну міграційну службу України: постанова Кабінету Міністрів України від 20.08.2014 № 360. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/360-2014-%D0%BF#Text>
45. Про затвердження Порядку продовження строку перебування та продовження строку тимчасового перебування іноземців та осіб без громадянства на території України: постанова Кабінету Міністрів України від 15.02.2012 № 150. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/150-2012-%D0%BF#Text>
46. Про затвердження Правил оформлення віз для в'їзду в Україну і транзитного проїзду через її територію: постанова Кабінету Міністрів України від 01.03.2017 № 118. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/118-2017-%D0%BF#Text>
47. Про затвердження Порядку продовження строку перебування та продовження або скорочення строку тимчасового перебування іноземців та осіб без громадянства на території України: постанова Кабінету Міністрів України від 15.02.2012 № 150. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/150-2012-%D0%BF#Text>
48. Про затвердження Положення про Міністерство внутрішніх справ України: постанова Кабінету Міністрів України від 28.10.2015 № 878. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/878-2015-%D0%BF#Text>
49. Про затвердження зразка бланка, технічного опису та Порядку оформлення та видачі посвідчення особи на повернення в Україну: постанова Кабінету Міністрів України від 05.04.2017 № 285. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/285-2017-%D0%BF#Text>
50. Про затвердження Порядку формування квоти імміграції, Порядку провадження за заявами по надання дозволу на імміграцію і

подання про його скасування та виконання прийнятих рішень, Порядку оформлення і видачі посвідки на постійне проживання: постанова Кабінету Міністрів від 26.12.2002 № 1983. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1983-2002-%D0%BF#Text>

51. Деякі питання декларування і реєстрації місця проживання та ведення реєстрів територіальних громад: постанова Кабінету Міністрів України від 7 лютого 2022 р. № 265. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/265-2022-%D0%BF#Text>

52. Про затвердження зразка бланка, технічного опису та Порядку оформлення, видачі, обміну, пересилання, вилучення, повернення державі, знищення паспорта громадянина України для виїзду за кордон, його тимчасового затримання та вилучення: постанова Кабінету Міністрів України від 07.05.2014 № 152. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/302-2015-%D0%BF#Text>

53. Про створення Державної інформаційної системи реєстраційного обліку фізичних осіб та їх документування: постанова Кабінету Міністрів України 15.03.2006 № 327. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/327-2006-%D0%BF#Text>

54. Про затвердження Положення про імміграційну картку: наказ Міністерства внутрішніх справ України від 22.08.2018 № 697. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1058-18#Text>

55. Про затвердження Інструкції з автоматизованого обліку адміністративних правопорушень: наказ Міністерства внутрішніх справ України від 04.07.2016 № 595. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1059-16#Text>

56. Про затвердження Інструкції з організації діяльності дільничних офіцерів поліції: наказ Міністерства внутрішніх справ України від 28.07.2017 № 650. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1041-17#Text>

57. Стратегія державної міграційної політики України на період до 2025 року. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 12 липня 2017 р. № 482-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/482-2017-p#n10>

Інформаційні ресурси в Інтернеті:

58. <http://www.president.gov.ua/> - Офіційний сайт Президента України.

59. <http://www.rada.gov.ua/> – Офіційний портал Верховної Ради України.

60. <http://www.kmu.gov.ua/> – Офіційний портал Кабінету Міністрів України.

61. <http://reyestr.court.gov.ua> – Офіційний сайт єдиного державного реєстру судових рішень України.

62. <http://www.rada.kiev.ua/laws/pravo/all/sites.htm> – перелік серверів державних органів на сайті Верховної Ради України.

63. <http://www.minjust.gov.ua/> – Офіційний сайт Міністерства юстиції України.

64. <http://www.constcourt.gov.ua/> – Офіційний сайт Конституційного Суду України.

65. <https://dmsu.gov.ua/> - Офіційний сайт Державної міграційної служби України.